

67 ปี

28 เมษายน วันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000

ภายใน 15666 โทรศัพท์/โทรสาร 02-259-6172

จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที 21 เดือนตุลาคม หน้า 4

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

P-L-A-Y

เรื่อง 'เล่น' ของเจ้านายเล็กๆ

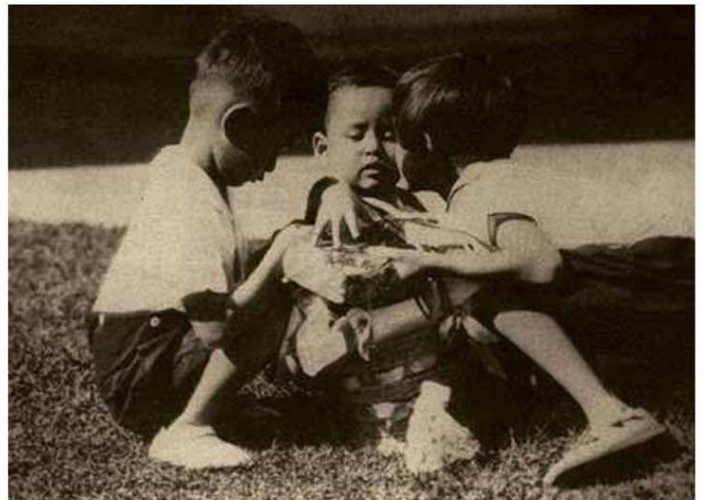
ภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของเจ้านายเล็กๆ-ยุวกษัตริย์แห่งราชสกุล "มหิตล" เป็นที่คุ้นตาของปวงชนชาวไทยกันมากขึ้น ผ่านการร้อยเรียงในผลงานพระนิพนธ์หลายต่อหลายเล่มของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระเชษฐภคินี หรือ ที่สาวของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 และรัชกาลที่ 9

ภาพที่น้อง นอกจากจะปรากฏชัดถึงสายสัมพันธ์อันงดงามระหว่างทั้งสามพระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิตล และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช แล้วเรื่องราวข้างหลังภาพพระบรมฉายาลักษณ์เหล่านั้น คือผลงานอันยอดเยี่ยม ในการอภิบาลดูแล พระโอรส และพระธิดา ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ในฐานะพระราชมารดา ให้ทุกพระองค์มีพื้นฐานของความเป็น "เด็ก" ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย และจิตใจ เมื่อเติบโตใหญ่ทุกพระองค์จึงทรงเป็น "ผู้ใหญ่" ที่มีพระบริชา และเป็นดวงใจของคนไทยทั้งชาติได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด

รศ.เยาวพา เคชะคุปต์ (ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้วในปี พ.ศ.2556) อดีตนักวิชาการ และอาจารย์จากภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เคยกล่าวไว้ในงานเสวนา เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการศึกษาไทย” ว่า สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงปลูกฝังพระโอรส และพระธิดา ทุกพระองค์ในขณะทรงพระเยาว์ ตามวิถีของการเรียนเล่นอย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปฐมวัย เด็กจะต้องได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สัมผัสธรรมชาติและค้นหาโลกกว้างไปด้วยความอยากรู้และความสุข

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านถูกเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่อย่างมีเหตุผล จึงทำให้พระองค์ท่านมีพระอัจฉริยภาพในหลายๆ ด้าน

พระองค์ท่านเป็นลูกที่ประเสริฐ เป็นพ่อที่แสนดีควรเอาเป็นแบบอย่าง และยังเป็นครูของแผ่นดินไทยอีกด้วย”

ทฤษฎีการเล่นเพื่อเรียนรู้ จากปฏิญญานิพนธ์ของนักจิตวิทยาระดับโลก **ไมล์เรด พาร์เทน นิวฮอลล์** เขียนไว้เมื่อกว่า 100 ปีที่แล้ว และยังคงถูกหยิบยกขึ้นมาใช้ในการวางหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของเด็กๆ ทั่วโลกจวบจนปัจจุบัน ระบุถึงความสำคัญว่า **การเล่น เป็น “สิทธิ” พื้นฐานของความเป็นเด็ก** ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางปัญญา “การเล่น” นั้น ควรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และเป็นส่วนใหญ

ในชีวิตประจำวันของเด็กๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงปฐมวัย

ในการตามเสด็จฯ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ไปทรงศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมในหลักสูตรจิตวิทยา ที่มหาวิทยาลัยชิคมอนส์ และจากจดหมายที่ทรงส่งถึงสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เมื่อครั้งครอบครั่วมหิตลทรงพำนักอยู่ในประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2476 ตอนหนึ่งปรากฏข้อความว่า “มีบางเวลาหม่อมฉันรู้สึกลุ่มใจ เหมือนกันเวลาที่ลูกๆ ยุ่งแล้วทวิธีแก้ง

ไม่ได้ เป็นของยากมากในการอบรมเด็ก โดยวิธีอธิบายและชี้แจงเหตุผลให้เด็กเห็นความผิดความถูก เคารพที่ดีที่หม่อมฉันได้อ่านหนังสือมากในการอบรมเด็กหนังสือเหล่านี้ช่วยแนะนำวิธีต่างๆ ได้มาก แต่เด็กทุกคนนิสัยไม่เหมือนกัน ต้องใช้ความคิดของตัวเองหันให้ถูกนิสัยของเด็ก”

ด้วยความที่ทรงเป็นนักการศึกษา และทรงใช้เวลากับการอ่านตำราหนังสือในสมัยนั้น ประกอบกับการเก็บรายละเอียดในขณะเสด็จฯต่างแดน สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จึงทรงนำหลักคิดในเรื่องวิธีการเล่นมาประกอบการอภิบาลพระโอรส และพระธิดาตั้งแต่ทุกพระองค์ยังทรงพระเยาว์

ตามพระนิพนธ์ในหนังสือ **“เจ้านายเล็ก ๆ-ยุวกษัตริย์”** ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงจารึกผ่านบทการเล่นต่างๆ การไปเที่ยว “เปิดหูเปิดตา” เอาไว้ว่า

“ในสมัยนั้นวังสระปทุมยังนับว่าอยู่ชานเมือง อากาศยังบริสุทธิ์ แม่จึงอยากให้ลูกๆ ได้อยู่กลางแจ้งมากที่สุด ท่านจัดที่ทาง สิ่งก่อสร้าง และอุปกรณ์ให้ที่ละเล็กละน้อย สิ่งแรกที่สร้างขึ้นคือที่เล่นทราย ซึ่งเป็นแบบเดียวกับที่เห็นได้ในสวนสาธารณะในต่างประเทศ คือเป็นกรอบไม้สี่เหลี่ยมซึ่งมีทรายอยู่ข้างใน”

หลังจากเล่นกองทราย การ “เล่น” ของสามพระองค์พี่น้อง ก็ขยายผลไปสู่การขุดคลองเล็กๆ ในดิน แล้วนำน้ำมาใส่ให้ไหลในคลอง ทรงสนุกกับการเก็บกิ่งไม้มาปักลงในคลองเสมือนการปลูกป่า ทรงพระสำราญกับการ “เล่นน้ำ”

ในถังเงินซึ่งสมเด็จพระพันวัสสาทรงสั่งทำให้พระราชธิดาใช้อาบน้ำในห้องน้ำ เมื่อทุกพระองค์เจริญพระชันษาขึ้น ก็เปลี่ยนเป็นเล่นน้ำในบ่อเล็กๆ ทรงหัดคุ้นชินกับน้ำ และหัดว่ายน้ำจากการเล่นจากทราย สุนัข...จากน้ำ สูป้า และจากป่า สู้ไฟ

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงอนุญาตให้เจ้านายเล็กๆ ได้เรียนรู้จักไฟ โดยนำเอาถังสังกะสีมาตั้งไว้

บนทางเดินคอนกรีตในที่โล่งๆ แล้วเอาหนังสือพิมพ์ใส่ลงไป และจุดด้วยไม้ขีดไฟให้เกิดการสังเกต เมื่อไฟลุกแล้วจะเป็นอย่างไร

กาลที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงจัดให้สำหรับหลบแดดเมื่ออากาศร้อน ถูกเรียกว่า “โรงบารี” มีห้องสำหรับเก็บของเล่นต่างๆ มีทรายก่อสร้าง และมีเครื่องห้อยกายกรรมต่างๆ อาทิเช่น ชิงช้าสูง-ต่ำ ห่วงคู่ เชือก เป็นต้น

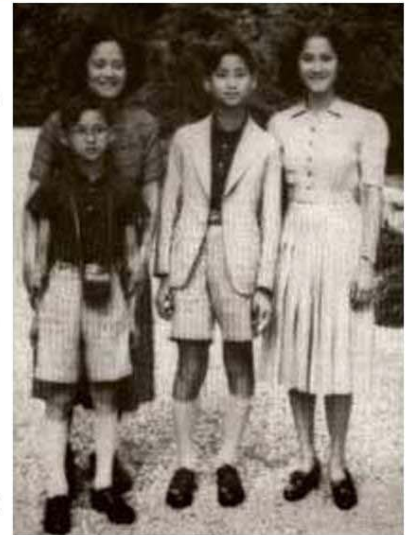
ในแต่ละวันของพระองค์ 3 พี่น้องในวัยก่อนเริ่มเรียน จะหมอบไปกับการวิ่งเล่น เรียนรู้ สัมผัส สังเกต จนทำให้การ “เล่น” ยังคงติดเป็นกิจวัตรเล็กๆ ของแต่ละพระองค์จนกระทั่งเจริญพระชันษา รูปแบบของการเล่นก็ยังคงสอดแทรกอยู่ในพระจริยวัตรเสมอ

ความตอนหนึ่งในพระนิพนธ์เล่มเดียวกัน เล่าถึงครั้งที่ทุกพระองค์ทรงเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และมีมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่ สวิตเซอร์แลนด์ ระบุว่า

“พี่น้องก็ช่วยกันหาความรู้โดยการ

เล่นต่างๆ เช่น เวลารับประทานอาหาร จะเล่นทายอะไรกันต่างๆ บางพักจะเป็นเกมภูมิศาสตร์ บางพักก็จะเป็นเกมประวัติศาสตร์ แต่พระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 8) และพระอนุชาจะเล่นอะไรหลายอย่างซึ่งจะนำประโยชน์มาได้ภายหลัง”

สังคมที่ถูกพัฒนาไปรูปแบบ “การเล่น” ของเด็กๆ ในระดับปฐมวัย

ในโลกวันนี้ แตกต่างจากโลกในสมัยที่เจ้านายเล็กๆ ทรงเจริญพระชันษา แม้อำนาจที่เขียนไว้จะมีอายุกว่าศตวรรษ แต่หากมีโอกาสได้หยิบขึ้นมาศึกษาอย่างจริงจังจะพบว่า แม่โลกจะหมุนเปลี่ยนยุคสมัยไปแต่ธรรมชาติของเด็กแท้จริงแล้วไม่ได้มีความเปลี่ยนแปลง เด็กยังต้องการสำรวจโลกกว้างที่สัมผัสได้จริง มากกว่าโลกที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม โลกในหนังสือ และโลกในจอดิจิทัล

ธรรมชาติของเด็ก 6 ปีแรก หรือที่นิยามว่าเป็น “ช่วงปฐมวัย” คือการได้สัมผัส ได้จับต้อง ค้นหา ค้นคว้าโลกใบใหม่ที่พวกเขาไม่เคยเรียนรู้ โลกใหม่ที่กว้างไกลแบบที่อาจใช้เวลาค้นหาทั้งชีวิตได้ไม่จบ

กระทั่ง **หลักสูตรการศึกษาแบบ**

มอนเตสเซอร์รี ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเรียนร่วมกันเป็นเวลากว่า 10 ปีที่โรงเรียน Ecole Nouvelle de la Suisse Romande ก็เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น ต่อยอดกับพื้นฐานที่สมเด็จพระราชชนนีได้ทรงปูทางไว้ตั้งแต่ช่วงทรงพระเยาว์

ครูใหญ่ของโรงเรียน เอกอล นูแวล เดอ ลา สวิส โรมองด์(Ecole Nouvelle de la Suisse Romande) **นิโกลา กัสสิกาส์** เคยกล่าวให้สัมภาษณ์ผ่านภาพยนตร์สารคดีเทิดพระเกียรติ “แผ่นดินวัยเยาว์” ออกอากาศทางช่อง TNN 24 ความตอนหนึ่งว่า หลักสูตรของโรงเรียนแห่งนี้จะต้องแบ่งเวลา ระหว่างการเรียนกับการเล่นควบคู่กันไป โดยในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยม รูปแบบการเล่นจะเป็นการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา

“การเรียนรู้ของเด็กๆ ไม่ได้อยู่แค่ในห้องสี่เหลี่ยมและมีผนังสี่ด้าน เราจึงต้องจัดกิจกรรมการเล่นในสิ่งแวดล้อมข้างนอกให้กับเด็กด้วย เพื่อให้เด็กๆ เป็นนักคิด นักค้นคว้า และนักสำรวจ”

หันกลับมาดู “การเล่น” ของเด็กๆ ในวันนี้ที่ไม่เพียงแต่จะเปลี่ยนรูปแบบไปมาก แต่อีกทางหนึ่ง “การเล่น” กำลัง

ค่อยๆ หายไปจากวิถีชีวิตของเด็ก เมื่อการแข่งขัน และเป้าหมาย ความคาดหวัง กลายเป็นภาระอันหนักอึ้งที่เด็กยุคใหม่จำนวนไม่น้อยต้องรับไว้ใส่บา ตั้งแต่ยังไม่รู้ความ

ทั้งๆ ที่อันที่จริงแล้ว การเล่นเป็นวิธีการส่งเสริมและพัฒนาเด็กอย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึกอย่างอิสระ ระบายปัญหา และความคับข้องใจ ที่สำคัญ เด็กๆ จะสามารถเรียนรู้และจัดการกับปัญหาได้ด้วยตัวเอง ตั้งแต่ปัญหาเล็กๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการต่อบล็อกไม้ หรือการเล่นก่อบปราสาททราย ซึ่งเมื่อถูกแก้ไขได้เองอย่างเข้าใจ จากทักษะน้อยๆ นี้ จะสามารถขยายผลไปสู่การแก้ปัญหาที่ยากและซับซ้อนขึ้นได้ตามวัย

และสิ่งสำคัญยิ่งกว่า คือ การที่เด็กได้ลอง ได้เรียนรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ในการแก้ไขสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

ธรรมชาติ คือ สมบัติอันล้ำค่าที่โลกได้มอบไว้ให้มนุษย์ได้ศึกษาและเรียนรู้ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงได้ส่งต่อสมบัตินั้นให้พระโอรส และพระธิดาทั้งสามพระองค์ได้ศึกษาผ่านกระบวนการ “เล่น” หรือ P-L-A-Y นั้นเอง